

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ioannis Ioviani Pontani. De Aspiratione Libri duo. Charon
Dialogus. Antonivs Dialogus. Activs Dialogus. Aegidivs
Dialogus. Asinvs Dialogus. De Sermone Libri Sex. Belli,
Qvod Ferdinandvs Senior ...**

Pontano, Giovanni Giovano

Venetiis, 1519

De Ironicis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12960

DE SERMONE

Locus tamen, & tempus, & auditorum personæ non nunquam paulo licentius indulgere solent ijs qui uerba faciunt. Matrona Mediolanensis è familia puetusta et nobili, quæq; aliquando cum amatoribus lusisset, fuerat a sacerdote sollicitata, qui è Fratrum Minorum esset orne. Ea coram sollicitanti in hanc sententiam respondisse traditur, se non posse non multum illi quidem debere, ex eo quod amaretur, ceterum ægre se illud ferre, quod ab eo eius ætatis esse iudicaretur, cum non esset, in qua quod reliquum esset, ut reliquiosum quidem, ac male olidum Fraterculorum tunicis sudore ac pædore infectis subijceretur. Quod responsum per urbem cum percrebuisset, ipsaq; a graui- bus quibusdam uiris, ac sibi perquam familiaribus interrogata, se re- nitate quadam oris rem omnem confessa esset, licentior illa, festiuâq; ex- plicatio uisa est non solum non ademisse aliquid pudori, uerum ad- didisse multum comitati, atq; inter notos et amicos gratiæ. Galeatius Pandonius Ioannis Andegauensis partes secutus cum alijs non paucis in carcere, ac squalore complures annos Ferdinando a rege est habi- tus. ceteri in uinculis assiduo maledicere, lamentari, mœrore confici. ipse contra iocari, ridere, pædorem in delicias uerbis conuertere, nihil illo iucundius esse, deniq; eam ob rē in pugillatum descendere. Quod Ferdinando renuntiatum cum esset, liberari eum è carceribus statim iussit, liberatumq; honesto salario est prosecutus. Ille ad mortem usq; Ferdinandi sic uixit, ut quæ plurima in carcere teterrime passus esset, ea omnia inter enumerandum in risum conuerteret ac iocum. Cum igitur quæ ad facetudinem spectent, quæq; ad facetum instituendum a nobis explicata sint, reliquum est uti pauca quædam de Ironiis dica- mus, ne pars hæc tanquam inculta a nobis relictaq; uideatur.

De Ironiis.

E t Aristoteles uirtutum moralium disputator solertissimus, & Græci scriptores pleriq; omnes tradunt Socratem fuisse Ironicum, quodq; dis- simulatiua eiusmodi a modestia proficisceretur, inde effectum est ut ge- nus quoddam dissimulationis sit ad uirtutem referendum. Quando eius, qui ea utitur, nequaquam illud est aut consiliū aut finis, quo aut fallat ipse quidē, negetur'ue, aut lucrum inde sibi compareret, uerum ut ostē- tationem defugiat, tumoremq; uitet, ab insolentia uero sic recedat, ut intra modestiæ ac uerecundiæ fines potius diuersetur. De eo enim in quo quis præstat, cum demit sibi particulam, uel de se ita quidē loqui- tur, ut uideri nolit aut insolescere ex eo, aut non existimare tantum se profecisse,

profecisse, quantum aliorum fortasse sit iudicium, utrumque profecto modesta est, non tergiversationis, aut fraudis, qua tamen in re medium quoque retinendum est. Nam uelle id quod inest, nimum attenuare, id finitimum est inficiationi. Vehementior enim extenuatio non minus fortasse in ostentationem intendit, quam arrogantia illa insolens ac uanitatis socia. De cuius principis quia multa iam tradita sunt a nobis, reliquum est de hac ipsa Ironia quae uirtus est, et a multis Socratica est agnominata, quae necessaria uisa sunt, uti praecipiamus. Agnominauimus itaque libenter Socraticam siue dissimulationem, siue ironiam, quo notius appareat alia dissimulationis genera turpia esse, quaeque condentur digna, sicuti iam docuimus, cum in pluris eam distribuimus partes, hoc uero ipsum genus et honestum esse, et ad uirtutem referendum.

Definitio.

Quo igitur Socratica haec quae et qualis sit, magis appareat, eam sic terminabimus, quaedam ut sit mediocritas pro loco quidem, ac tempore, proque personae dignitate dissimulandi ea quae nobis insunt, et in quibus praestamus, sine ostentatione, et fraude, ac sine lucro. Nam nec Socraticus hic dissimulator pecuniae inhiat ac lucris, nec ut demittendo seque sua, altius offerat, neque ut inaniter mentiatur, aut decipiat. Eritque eleuatio ac demissio ipsa sic modesta et prudens, ut neque quod inest, prorsus inficietur, perinde ut nihil externum affingit, exornat uel sese ipsae quae sua non sunt, utque ab ingenuitate nullo modo recedat, sed in ea ipsa dissimulantia potius id praestabit, quod liberali dignum homine iudicetur. Hos igitur intra fines Socratica haec modestia uersabitur, iuraque constituet sua, nam si mediocritas est, modum necesse est, retineat ac temperationem, aliter enim aut in fraudem declinabit mendacium uel ac ueri abnegationem uoluntariam, aut in ostentationem elatam illam quidem ac superbientem, perinde ut de uestitu Laconico Aristoteles iudicat.

Ac primo quidem loco quaerendum uidetur, an aetatem omnem, ac quaecumque uitae partem deceat dissimulantia, omnem ne etiam personam siue is filius sit familias, siue pater, siue cum magistratu, siue priuata liberaque publicis a muneribus. Cuius quidem rei prudentia ipsa iudex erit, et ea ratio, quae iure suo recta agnomunatur. Senex tamen quam iuuenis adolescens uel ad retinendum modestiam quam requirimus, ut prorsus magis est idoneus, sic minus facilis ac lubricus ad in-